

ADVOCATENKANTOOR

Advocatenkantoor Van de Loo
Delflandlaan 1
1062 EA AMSTERDAM
T: 020-299 72 04
F: 020- 808 11 23
I: www.advocatenkantoor-vdloo.nl

PILP-NJCM
Postbus 2704
1000 CS Amsterdam
Amsterdam Law Hub
contact@pilpnjcm.nl
+31 (0)20-525 29 66

SCHRIFTELIJKE UITEENZETTING

Rechtbank Den Haag
Afdeling bestuursrecht
Postbus 20302
2500 EH DEN HAAG

TEVENS PER E-MAIL VIA ZIVVER:

AMSTERDAM, 2 juni 2023

Inzake : Stichting Eenheid / Leidschendam - NTA
Onze referentie : D20200159
Uw referentie : SGR 22/4015 WOO V149
Betreft : Schriftelijke uiteenzetting belanghebbenden

Edelachtbare heer, vrouwe,

Namens:

- Belanghebbende de moskee **Stichting Eenheid** (hierna: 'Moskee Eenheid') gevestigd aan de Zilvermeeuwlaan 15 (2261 EJ) te Leidschendam, te dezer zake woonplaats kiezende te (1062 EA) Amsterdam aan de Delflandlaan 1 op het kantoor van Advocatenkantoor Van de Loo, van welk kantoor mr. E.B. van de Loo als advocaat optreedt en die tevens wordt bijgestaan door advocaten mr. J. Klaas en mr. R. Beets van het kantoor PILP-NJCM,
- Belanghebbenden [REDACTED] (hierna: 'de individuele belanghebbenden') te dezer zake woonplaats kiezende te (1062 EA) Amsterdam aan de Delflandlaan 1 op het kantoor van Advocatenkantoor Van de Loo, van welk kantoor mr. E.B. van de Loo als advocaat optreedt,

wordt hierbij een schriftelijke uiteenzetting ingediend in bovengenoemde verzoekschrift- en beroepsprocedure van verzoeker Nuance door Training en Advies B.V. (hierna: NTA) tegen verweerster, het college van B&W van de gemeente Leidschendam-Voorburg (hierna: 'de gemeente'). De belanghebbenden zullen hieronder ten behoeve van de leesbaarheid gezamenlijk worden aangeduid als 'Moskee Eenheid', behalve waar de individuele belanghebbenden expliciet apart worden benoemd.

1. Achtergrond belanghebbenden

- 1.1 Moskee Eenheid is de enige moskee in de gemeente Leidschendam-Voorburg en vervult daarmee een belangrijke rol voor de moslimgemeenschap in deze en omliggende gemeenten. Gelovigen komen naar de moskee voor hun dagelijkse gebeden, lessen geloofsleer, feestelijke vieringen rondom religieuze feestdagen en andere religieuze erediensten en bijeenkomsten. Vrijdag is de drukstbezochte dag in de moskee, waarbij er circa 700 bezoekers naar het middaggebed komen. Daarnaast organiseert Moskee Eenheid ook niet-religieuze activiteiten, zoals burendagen en spelletjesavonden voor kinderen. De moskee was een veilige en vertrouwde plek voor de inwoners van Leidschendam-Voorburg om hun godsdienst te beleven en om samen te komen. De schrik voor de moskee en voor haar bezoekers was dan ook groot toen zij met de publicatie van het artikel "*Undercover naar de moskee: geheim onderzoek naar islamitische organisaties*", dat NRC publiceerde op 15 oktober 2021 (**Bijlage 1**), erachter kwamen dat er door NTA heimelijk onderzoek is verricht naar hun gemeenschap.
- 1.2 De individuele belanghebbenden zijn bezoekers en vrijwilligers van Moskee Eenheid. Zij vervullen allen een rol binnen de moskee, zoals het verzorgen lessen en activiteiten. Zij maken onderdeel uit van de islamitische gemeenschap in Leidschendam-Voorburg.

2. Procesverloop

- 2.1 Op 15 oktober 2021 publiceerde NRC het artikel "*Undercover naar de moskee: geheim onderzoek naar islamitische organisaties*". Naar aanleiding van deze publicatie werd Moskee Eenheid voor het eerst bekend met het feit dat er onderzoek is verricht in haar moskee. ■■■■■, voorzitter van Moskee Eenheid, heeft naar aanleiding van deze publicatie een Wob-verzoek¹ ingediend om meer informatie te verkrijgen over wat er exact aan onderzoek verricht is in de moskee. Dit Wob-verzoek heeft Moskee Eenheid ingediend namens haar gemeenschap. Ook de individuele belanghebbenden hebben op persoonlijke titel een zelfstandig Wob-verzoek ingediend. Zij hebben begrepen dat zij vanwege hun verbondenheid met de moskee met naam en toenaam in het NTA-rapport zouden worden genoemd.
- 2.2 Op 25 november 2021 heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg een voornemen geuit tot openbaring van de door NTA verrichte onderzoeken, en een uitnodiging verstuurd aan het moskeebestuur om het rapport in geanonimiseerde versie in te zien.
- 2.3 Op deze uitnodiging is ingegaan, en op 1 december 2021 hebben vertegenwoordigers van Moskee Eenheid op het gemeentehuis inzage gekregen in het NTA-rapport. Zij hebben vervolgens per e-mail van 14 december 2021 een zienswijze ingediend op het voornemen om het onderzoek te openbaren (**Bijlage 2**). In deze zienswijze hebben zij zich uitgesproken vóór openbaarmaking, en ook diverse bezwaren geuit tegen de geblindeerde passages. Verder

¹ NB: ten tijde het verzoek werd gedaan was de Wet Openbaarheid Bestuur van kracht, reden waarom wordt gesproken van een Wob-verzoek. Thans is de Wet open overheid (hierna: Woo) van toepassing.

hebben zij gemotiveerd dat uit het NTA-rapport wel degelijk volgt dat er sprake is geweest van gesprekken en observaties in en rondom de moskee, iets wat eerder door NTA werd ontkend.

- 2.4 Op 21 december 2021 heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg een besluit genomen op het Wob-verzoek. Het besluit is bekend gemaakt op 23 december 2021. In dit besluit is ingegaan op de punten aangedragen in de hiervoor genoemde zienswijze, en kort samengevat is besloten om niet meer van de geblindeerde passages zichtbaar te maken.²
- 2.5 Op 7 januari 2022 heeft NTA bezwaar ingediend tegen het besluit van 21 december 2022. Het bezwaar is behandeld tijdens de hoorzitting van 21 april 2022. De vertegenwoordigers van Moskee Eenheid zijn ook gehoord tijdens deze hoorzitting en hebben mondeling hun standpunten kunnen toelichten. Ook daar hebben zij het belang van openbaarmaking benadrukt.
- 2.6 Op 16 juni 2022 is de beslissing op bezwaar genomen.
- 2.7 Op 6 juli 2022 is door NTA beroep ingesteld en tevens verzocht om een voorlopige voorziening te treffen.
- 2.8 Op 14 april 2023 heeft uw rechtbank uitspraak gedaan over de verzoeken tot geheimhouding. Daarna heeft Moskee Eenheid beschikking gekregen over de meeste stukken in deze procedure.

3. Het NTA-rapport

- 3.1 In mei 2020 heeft NTA de onderzoeksrapportage "*Krachtenveldanalyse Salafistische en extreemrechtse krachtenvelden in de gemeente Leidschendam-Voorburg*" opgeleverd. Het onderzoek van NTA heeft vermoedelijk plaatsgevonden van september 2019 tot en met mei 2020. De gemeente wilde middels dit onderzoek inzicht verkrijgen in het krachtenveld met een specifieke aandacht voor salafisme. Alhoewel naast het salafisme en de islam ook rechts-extremistische groepen worden benoemd, besloeg het onderzoeksrapport van NTA circa 14 pagina's over de islam en slechts 3 pagina's over rechts-extremisme, en dan vaak ook nog in samenhang met uitingen tegen de islam. Het NTA-rapport heeft daarmee zich specifiek gericht op de moslimgemeenschap van Leidschendam-Voorburg en daarmee ook specifiek op de enige moskee in de gemeente; Moskee Eenheid en haar bezoekers.
- 3.2 Ondanks het goede contact dat Moskee Eenheid al jaar en dag met de gemeente en toenmalige burgemeester had, is de moskee niet op de hoogte gesteld van dit onderzoek of benaderd als een partner in de strijd tegen extremisme, maar werd zij onderzocht als object in een krachterspeelveld. De moskee is zonder haar toestemming en heimelijk onderzocht door NTA. Dat er in het geheim onderzoek is verricht maakt Moskee Eenheid op uit het NTA-rapport

² Moskee Eenheid heeft tegen dit besluit geen bezwaar ingediend. Enerzijds omdat de gemeente wel deels tegemoetkwam aan haar standpunten door een publieksversie van het rapport openbaar te maken, anderzijds omdat zij op dat moment nog niet over juridische bijstand beschikte en niet voldoende op de hoogte was over de mogelijkheden om bezwaar in te dienen.

dat haar bestuur heeft kunnen inzien. In het rapport wordt gesproken van gesprekken en observaties die in en rondom de moskee hebben plaatsgevonden.

4. Belang

- 4.1 Moskee Eenheid heeft een groot belang bij openbaarmaking van de door haar middels een Wob-verzoek opgevraagde informatie met betrekking tot het onderzoek dat door NTA in de gemeente Leidschendam-Voorburg is verricht. De Wwo vereist een dergelijk belang overigens niet; artikel 1.1. Wwo legt immers neer dat eenieder recht heeft op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen. Bij de toepassing van de wet wordt uitgegaan van het algemeen belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische samenleving (zie artikel 2.5 Wwo).
- 4.2 Het vertrouwen van Moskee Eenheid en haar bezoekers in de overheid is ernstig geschonden nu de gemeente Leidschendam-Voorburg aan NTA de opdracht heeft verstrekt om onderzoek uit te voeren. De individuele belanghebbenden en de bezoekers van de moskee hebben vele vragen over het onderzoek, vragen die het moskeebestuur niet kan beantwoorden omdat ook zij niet beschikt over het rapport dat door NTA is opgesteld. Een eerste stap op weg naar herstel van het vertrouwen in de overheid is dan ook *openheid* en *transparantie*. Dit herstel is belangrijk voor Moskee Eenheid, die voor deze publicatie altijd een goede relatie en overlegstructuur had met de gemeente, maar ook voor de gelovigen die zij vertegenwoordigt om zich weer veilig te voelen in de moskee. De enkele inzagemogelijkheid die de vertegenwoordigers van Moskee Eenheid hebben gekregen is hiervoor onvoldoende. Zij konden slechts enkele aantekeningen maken en mochten geen kopieën maken, waardoor zij niet voldoende in staat zijn om aan hun gemeenschap uit te leggen wat er is geschreven en in welke context. Ook is het rapport niet inzichtelijk geweest voor een breder publiek.
- 4.3 Het is voor Moskee Eenheid des te belangrijker om over het rapport te kunnen beschikken, nu de heimelijke wijze van observeren door NTA wordt ontkend. Dit zodat Moskee Eenheid de over haar gemeenschap opgestelde informatie goed kan bestuderen, dit mee kan nemen in het overwegen van mogelijke (juridische) vervolgstappen, en ook een uitleg kan geven aan haar achterban, vrijwilligers en docenten over de wijze waarop het onderzoek heeft plaatsgevonden.
- 4.4 Daarnaast bestaat ook het belang van de individuele belanghebbenden, namelijk om te weten wat er door NTA over hen is opgeschreven zodat zij ook de mogelijkheid hebben om zich, waar nodig, tegen deze informatie te verweren. Onduidelijk is namelijk welke overheidsinstanties en derden beschikken over het NTA rapport. Dit is temeer relevant in het licht van recente berichtgeving over Nederlandse burgers met een islamitische achtergrond die onterecht op internationale terreurlijsten zouden zijn terechtgekomen.³ Volgens de organisatie Muslim Rights Watch zou bij een deel van deze gevallen de betrokkenheid van de NCTV en een

³ AD, 'Nederlandse burgers die onterecht op geheime terreurlijst staan, moeten het zelf oplossen', 1 juni 2023, <https://www.ad.nl/binnenland/nederlandse-burgers-die-onterecht-op-geheime-terreurlijst-staan-moeten-het-zelf-oplossen~aafecd39/>

particulier onderzoeksbureau hebben gezorgd voor plaatsing op 'zwarte lijsten', die later internationaal zouden zijn verspreid.⁴

4.5 Ten slotte geldt niet alleen het belang van Moskee Eenheid en haar vrijwilligers en bezoekers, maar ook het algemeen belang van openbaarheid. Het afgelopen jaar is er door de media, maar ook door diverse advocatenkantoren die in opdracht van gemeenten onderzoek hebben verricht, veel geschreven over het door NTA in moskeeën verrichte onderzoek.⁵ Hierbij variëren de conclusies van de advocatenkantoren van onrechtmatig handelen en een schending van grondrechten tot in het beste geval enkele privacy schendingen en onzorgvuldigheden bij de opdrachtverstrekking. Deze conclusies hebben de moslimgemeenschap in Leidschendam-Voorburg en in heel Nederland geraakt. De gevolgen van de NTA-onderzoeken beperken zich namelijk niet tot de gemeente Leidschendam-Voorburg; zij hebben een veel breder effect. Zij hebben het vertrouwen van de gehele moslimgemeenschap in de Nederlandse rechtsstaat geschaad. Deze belangen moeten dan ook in de afweging van uw rechtbank worden betrokken.

5. Gronden NTA

5.1 NTA voert diverse gronden aan tegen het besluit van de gemeente om tot openbaarmaking over te gaan. Met betrekking tot twee van deze gronden wil Moskee Eenheid, in aanvulling op hetgeen door de gemeente al is aangevoerd in haar verweerschrift d.d. 7 september 2022, nog het volgende opmerken.

i. Met betrekking tot grond (d)

5.2 In grond (d) voert NTA aan dat niet, althans onvoldoende, is ingegaan op hetgeen door NTA is aangedragen in het kader van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c van de Woo (bescherming van bedrijfs- en fabricagegegevens). In dat kader stelt NTA onder meer dat de in bepaalde documenten opgenomen informatie (waaronder document 12, de 'krachtveldanalyse') onderdeel zou uitmaken van het bedrijfsmodel van NTA en als zodanig onder deze uitzondering van de Woo zou vallen. Ook stelt NTA dat uit de veronderstelde vertrouwelijkheid die NTA met de gemeente zou zijn overeengekomen volgt dat deze documenten niet openbaar zouden mogen worden gemaakt (zie randnummers 30-35 van het aanvullend beroepschrift).

5.3 Moskee Eenheid merkt hierover op dat, zoals NTA zelf ook heeft aangegeven bij de hoorzitting van de commissie voor bezwaarschriften (Productie 62 bij verweerschrift, pagina 18), eventuele afspraken met en algemene voorwaarden van NTA niets zeggen over de werking van de Woo. De Woo is en blijft van toepassing. NTA heeft het onderzoek naar de islamitische gemeenschap in Leidschendam-Voorburg verricht met publiek geld in opdracht van een openbaar bestuursorgaan, dat binnen het democratisch bestel door haar burgers moet kunnen worden

⁴ Muslim Rights Watch, 'Doorbraak! Politie blijkt toch verantwoordelijk voor Interpol-meldingen van onschuldige burgers', 27 mei 2023, <https://mrwn.nl/doorbraak/>

⁵ Er zijn onder andere evaluatierapporten opgesteld in opdracht van gemeente Zoetermeer (door Van der Feltz advocaten), gemeente Ede (door Dirkzwager), en gemeente Leidschendam-Voorburg (door AKD).

gecontroleerd en ter verantwoording moet kunnen worden geroepen. Dat is de gedachte achter de Wob en des te sterker achter de Woo, aldus ook de memorie van toelichting bij de initiatiefwet:

Democratie staat of valt bij de gratie van een goed geïnformeerd publiek. Alleen als burgers op de hoogte kunnen worden gesteld van alle successen en gebreken van politieke en bestuurlijke keuzes, kan een overwogen stem uitgebracht worden. (...) Deze voorwaarde voor democratie beperkt zich niet tot de wetgevende en rechtsprekende machten. Democratische controle, en daarmee de democratie zelf, vereist een hoge mate van transparantie van alle overheden, semioverheden en alle organen en instellingen die met publiek geld gefinancierd worden.⁶

De uitzonderingsgrond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c Woo gaat volgens Moskee Eenheid in ieder geval niet op *voor de resultaten* van het door NTA verrichte onderzoek (document 12), nu dit immers niet als in vertrouwen verstrekte bedrijfs- en fabricagegegevens, maar als de uitkomst van een in opdracht van de gemeente uitgevoerd onderzoek moet worden aangemerkt. De beroepsgrond van NTA komt er in feite op neer dat zij stelt dat de inhoud van het rapport als vertrouwelijke bedrijfsgegevens moet worden beschouwd omdat hiermee de onderzoeksmethodiek zou worden prijsgegeven. Dit is een onjuiste interpretatie van hetgeen onder artikel 5.1 Woo wordt beschermd. Hiermee zou ten onrechte essentiële informatie kunnen worden achtergehouden, hetgeen juist in strijd is met de doelstelling van de Woo.

5.4 Mocht uw rechtbank de uitkomsten van dit onderzoek wel als bedrijfs- en fabricagegegevens aanmerken, dan weegt het belang van NTA bij geheimhouding van deze 'gegevens' niet op tegen het belang van Moskee Eenheid en het algemeen belang bij openbaarmaking.

ii. *Met betrekking tot grond (e)*

5.5 In grond (e) voert NTA aan dat niet, althans onvoldoende, is ingegaan op hetgeen door NTA is aangedragen in het kader van (onder andere) artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder d van de Woo (bijzondere persoonsgegevens). Daarbij gaat NTA onder andere in op het punt van herleidbaarheid: de inhoud van de documenten, in combinatie met de (zeer) kleine kring van derde-belanghebbenden, maakt volgens NTA dat sprake zou zijn van (in)direct tot personen herleidbare informatie (zoals de [identiteit van] de 'sleutelrespondenten'). In dit kader noemt NTA ook de wijze waarop NTA onderzoek heeft gedaan, de onderzoeksperiode, de onderzoekers zelf en de kleine gemeenschap waarbinnen onderzoek zou zijn gedaan (randnummers 51-55 van het aanvullend beroepschrift).

5.6 In aanvulling op hetgeen de gemeente hier in randnummers 32-38 van haar verweerschrift al over aanvoert, wil Moskee Eenheid nog benadrukken dat dit wat haar betreft vooral laat zien dat NTA op onverantwoorde en kwalijke wijze heimelijk onderzoek heeft verricht binnen haar gemeenschap. Het is nu juist deze wijze van onderzoek die binnen de gemeenschap zo veel schade heeft berokkend en wantrouwen heeft gecreëerd. Op dit punt moet het belang van Moskee Eenheid en het algemeen belang bij openbaarheid dan ook zwaar wegen.

⁶ Kamerstukken, TK 2013-2014, 33328 nr.9 Herdruk, Voorstel van wet (Wet open overheid), memorie van toelichting, p. 15 en 16.

5.7 Voor het overige sluit Moskee Eenheid zich aan bij het verweer zoals dat is gevoerd door de gemeente Leidschendam-Voorburg, en haar motivering in het bestreden besluit van 23 juni 2022 om tot openbaarmaking over te gaan van de in het kader van de Wob-verzoeken aangetroffen stukken.

6. Conclusie

6.1 Met het onderzoek van NTA is een zeer grote inbreuk gemaakt op de vrijheid en uitoefening van religie van de moslimgemeenschap in de gemeente Leidschendam-Voorburg. De vrijheid van religie is een belangrijk fundamenteel grondrecht, dat wordt beschermd door artikel 6 van de Grondwet en artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De enige manier om te werken aan herstel van vertrouwen van de bezoekers van de moskee in hun overheid, en daarmee ook aan herstel van de relatie tussen Moskee Eenheid de gemeente, is als er openheid komt over wat NTA over deze gemeenschap heeft geschreven in haar rapport. Moskee Eenheid verzoekt uw rechtbank dan ook om de belangen van de moskee en haar gemeenschap en het algemeen belang bij openbaarmaking zwaarder te laten weten dan de commerciële belangen van NTA, en om het beroep ongegrond te verklaren en het verzoek om voorlopige voorziening af te wijzen.

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

mr. E.B. van de Loo
Advocaat

[Redacted signature]

mr. J. Klaas en mr. R. Beets
Advocaten PILP-NJCM

ADVOCATENKANTOOR

P — Strategisch — **I** — Procederen — **L** — Mensenrechten — **P**